

Praha 5.3.2003

9

Nemocnice České republiky v roce 2003

Akutní lůžková péče byla až do roku 2003 zajišťována převážně ve státních zařízeních, která soustřeďovala téměř 80 % nemocničních lůžek.

Od 1. ledna 2003 byly v souladu se zákonem č. 290/200GSb. převedeny okresní nemocnice do kompetence krajů, v ojedinělých případech obcí. Ve státních zařízeních zůstalo jen 30 % veškeré nemocniční lůžkové kapacity. Vzhledem k vysoké zadluženosti okresních nemocnic byla již ve 2. polovině roku v krajích tendence měnit je na akciové společnosti, kdy jediným akcionářem je kraj. Jaký vliv bude mít toto chování krajů na další vývoj akutní ústavní péče na jejich území se ukáže až v příštích letech.

Koncem roku bylo v České republice 201 nemocnic s 66 492 lůžky. Lůžkovou péči poskytuje jen 200 zařízení, nemocnice Planá má dlouhodobě pozastavenou činnost a stále čeká na rozhodnutí kraje jako svého zřizovatele. Vykázaný lůžkový fond odpovídá lůžkové kapacitě, na kterou mají nemocnice uzavřeny smlouvy se zdravotními pojišťovnami. Celkový objem lůžkové péče poskytnuté pacientům v některých zařízeních totiž přesahuje možnosti vykázaného počtu lůžek a svědčí o tom, že řada zařízení používá nenasmlouvaná lůžka jako trvalé přistýlky.

Rozdělíme-li nemocnice podle zřizovatele, zůstává přímo řízeno Ministerstvem zdravotnictví 19 zařízení se 17 797 lůžky (26,8 % z celku), 81 zařízení s 33 258 lůžky (50 %) je spravováno krajem a 29 zařízení s 5 708 lůžky (8,6 %) spadá do kompetence obcí. Podíl privátního lůžkového fondu pomalu ale plynule narůstá, v současnosti představuje 11,8 % všech nemocničních lůžek.

Podle druhu poskytované péče se nemocniční lůžkový fond člení na lůžka akutní péče (58 336), lůžka novorozenecká (2 250) a lůžka následné a ošetrovatelské péče (5 906). Lůžková kapacita nemocnic klesá v posledních letech jen velmi pozvolna (-176 lůžek), každoročně se však snižuje počet akutních lůžek (-883 lůžek) ve prospěch lůžek následné a ošetrovatelské péče (+727 lůžek).

Zhruba $\frac{1}{3}$ z úbytku lůžek akutní péče jsou lůžka určená pro děti (dětská oddělení, novorozenecké úseky, lůžka vyčleněná pro děti na odděleních ostatních oborů). S výjimkou pediatrie zaznamenaly citelnější pokles lůžek interní obory, chirurgické obory a gynekologie. Výraznější nárůst lůžek vykázala jen oddělení akutní rehabilitační péče.

V lůžkových částech nemocnic pracovalo koncem roku 2003 celkem 8 954 lékařů a 36 879 středních zdravotnických pracovníků, z toho 33 000 u lůžka pacienta (vždy přepočtený počet). Ve srovnání s minulým rokem opět vzrostl počet lékařů (+212), ale výrazně klesl počet SZP celkem (-584) i u lůžka (-163). Opět se mírně zlepšila relace počtu lůžek na 1 úvazek lékaře a vzhledem k poklesu lůžek nedošlo ani k zhoršení relace

počtu lůžek na 1 úvazek SZP u lůžka. Trvá však nerovnoměrné rozložení ošetřujícího personálu na oddělení podle oborů.

Ukazatele jsou počítány bez ohledu na třísměnný provoz	Rok				
	1999	2000	2001	2002	2003
Lůžka na 1 lékaře	8,44	8,22	7,91	7,63	7,43
Lůžka na 1 SZP u lůžka	2,17	2,12	2,06	2,01	2,01

Činnost lůžek akutní péče (vč lůžek novorozeneckých)	Hospitalizovaní	Letalita v ‰	Využití lůžek ve dnech max. kapacity	Průměrná ošetřovací doba
Rok 2002	2 081 574	25,3	259,5	7,7
Rok 2003	2 149 311	25,2	265,6	7,6
Rozdíl (+ / -)	+ 67 737	- 0,1	+ 6,1	- 0,1

Činnost lůžek následné péče	Hospitalizovaní	Letalita v ‰	Využití lůžek ve dnech max. kapacity	Průměrná ošetřovací doba
Rok 2002	36 524	182,0	308,8	42,7
Rok 2003	40 891	189,2	313,3	44,3
Rozdíl (+ / -)	+ 4 367	+ 7,2	+ 4,5	+ 1,6

Objem lůžkové péče poskytované pacientům v nemocnicích v posledních 2 letech roste. Nárůst počtu hospitalizovaných (v roce 2003 akutní péče o více než 3 %, následná péče o 12 %) byl doprovázen i rostoucím počtem ošetřovacích dnů (+1,3 % akutní péče, +16,1 % následná péče). Lůžka akutní péče, jejichž počet každoročně klesá, však vykazují pomalejší nárůst ošetřovacích dnů než pacientů, což ukazuje na zlepšující se produktivitu lůžkové péče. Ošetřovací doba mírně klesla, využití lůžek proti roku 2002 vzrostlo o 6 dní. Nárůst objemu následné a ošetřovatelské péče v nemocnicích odpovídá zhruba nárůstu lůžkové kapacity těchto oddělení (počet lůžek vzrostl o 14 %), ošetřovací doba se na ošetřovatelských lůžkách prodloužila o 1,6 dne, využití lůžek vzrostlo o 4,5 dne. Rostoucí poptávku po ošetřovatelské péči vyvolává rychle se zhoršující demografická situace ve společnosti. Prodlužuje se sice střední délka života ale současně s ní i doba, kdy je člověk dožívající se vysokého věku závislý na cizí pomoci.

V členění podle zřizovatele vykazují nejvyšší využití lůžek nemocnice spravované městem nebo obcí (284,8 dní). Využití jejich lůžkového fondu převyšuje v roce 2003 i využití privátních zařízení, které mají až ¼ všech lůžek vyčleněnu pro následnou a ošetřovatelskou péči, zatímco nemocnice městské a obecní jen necelých 16 %. Druhé nejvyšší využití lůžek odpovídá nemocnicím přímo řízeným MZ (273,1 dnů).

Nemocnice státní (zřizovatel MZ, ostatní centrální orgány) a nemocnice spravované krajem, městem, nebo obcí zaznamenaly proti předchozímu roku nárůst využití lůžek při zhruba stejné ošetřovací době. V privátních zařízeních využití lůžkového fondu mírně pokleslo.

V členění podle velikosti lůžkového fondu vykazují dlouhodobě nejvyšší využití lůžek nemocnice s kapacitou do 100 lůžek (296,7 dní z roku), které však mají téměř polovinu svého lůžkového fondu vyčleněnu pro následnou ošetrovatelskou péči. Druhý nejvyšší podíl lůžek ošetrovatelských vykazují nemocnice s počtem lůžek od 100 do 200 a 2. místo jím náleží i ve využití lůžkového fondu. Nejnižší využití lůžek vykazují dlouhodobě nemocnice s převahou lůžek akutní péče (krajské nemocnice s počtem lůžek v intervalu 500 až 700, nemocnice fakultní s více než 1 000 lůžky). Potvrzuje se tedy opět výrazná závislost mezi podílem lůžek ošetrovatelských a využitím lůžkového fondu.

Vypracovala: Mgr. Jana Tvrdá

Lůžkový fond nemocnic ČR v roce 2003

Obor	Rezorty celkem				
	Lékaři	Lůžka	Hospitali- zování	Využití lůžek	Ošetř. doba
Interní	1 621,29	12 436	442 131	291,5	8,3
Kardiologický	149,64	642	36 534	279,0	4,6
Revmatologie	7,55	91	1 562	325,0	18,9
Diabetologický	14,45	28	1 025	306,9	8,4
Gastroenterologický	32,80	153	4 932	281,2	7,3
Klinické farmakologie	5,35	27	1 178	322,2	7,4
Geriatrický	40,41	611	6 308	307,6	29,2
Infekční	148,46	1 715	43 620	194,6	7,7
Alergologický	4,00	18	742	257,2	9,7
Tbc a respiračních nem.	173,97	1 719	38 929	265,1	12,0
Nervový	471,72	3 334	104 911	281,6	9,1
Psychiatrický	146,15	1 517	19 721	286,2	22,1
Nemoci z povolání	5,34	53	1 390	222,7	8,7
Dětský vč. novoroz.	642,18	5 397	260 261	232,6	5,0
Ženský vč. novoroz.	789,69	6 419	297 019	235,2	5,2
Samost. novoroz.úseky	113,05	814	31 026	284,3	7,1
Chirurgický ¹⁾	1 443,58	10 165	416 240	269,5	6,6
Neurochirurgický	143,16	677	25 774	288,9	7,6
Plastické chirurgie	48,14	306	13 739	235,6	5,3
Kardiochirurgický	220,14	597	17 199	263,3	8,7
Traumatologický	108,60	653	27 082	284,8	6,9
AR	616,95	756	27 145	269,9	7,5
Ortopedický	421,46	2 753	105 380	274,1	7,2
Urologický	252,50	1 713	79 120	272,4	5,9
Ušní, nosní, krční	278,41	1 871	95 742	243,3	4,8
Foniatrický	3,10	44	971	282,2	12,8
Oční	246,42	1 330	74 953	214,7	3,8
Stomatologický	37,73	231	9 548	242,4	5,9
Kožní	137,54	1 178	25 361	268,2	12,9
Klinické onkologie	54,91	316	13 522	286,3	6,6
Radioterapeutický	109,17	1 157	26 409	261,3	11,5
Nefrologický	13,90	77	2 966	306,5	8,0
Klinické hematologie	42,85	180	4 822	288,1	10,8
Protetický	1,50	30	339	213,5	18,9
Rehabilitační	117,14	1 439	23 707	296,3	17,4
Nukleární medicíny	12,35	118	3 198	231,6	8,9
Léčba popálenin	33,07	153	2 563	280,9	16,5
Intenzivní péče	59,43	199	14 035	270,7	3,9
Následné ošetř. péče ²⁾	186,12	5 575	36 462	316,9	47,4
CELKEM	8 954,22	66 492	2 179 581	269,7	8,3

¹⁾ chirurgie: včetně hrudní chirurgie

²⁾ včetně sociální hospitalizace

Využití lůžkového fondu nemocnic v České republice v roce 2003

Rezorty celkem

a) podle velikosti lůžkového fondu

Zařízení s počtem lůžek	Počet zařízení	Využití lůžek ve dnech	Využití lůžek v %	Průměrná ošetř. doba	Prostoj lůžka schopného provozu	Lůžka celkem	z toho lůžka násl. a oš. péče	% lůž. násl. a oš. péče z celku
do 99	49	296,7	82,7	12,1	2,5	2 434	1 122	46,1
100 - 199	54	282,1	79,8	10,3	2,6	8 032	2 361	29,4
200 - 299	25	276,9	79,0	7,9	2,1	5 963	443	7,4
300 - 499	32	266,4	76,7	7,4	2,2	12 433	791	6,4
500 - 699	19	261,1	74,3	7,7	2,7	10 850	523	4,8
700 - 999	9	269,0	77,5	8,7	2,5	7 712	419	5,4
1 000 +	13	266,1	79,5	8,1	2,1	19 068	247	1,3
Celkem	201	269,7	78,0	8,3	2,3	66 492	5 906	8,9

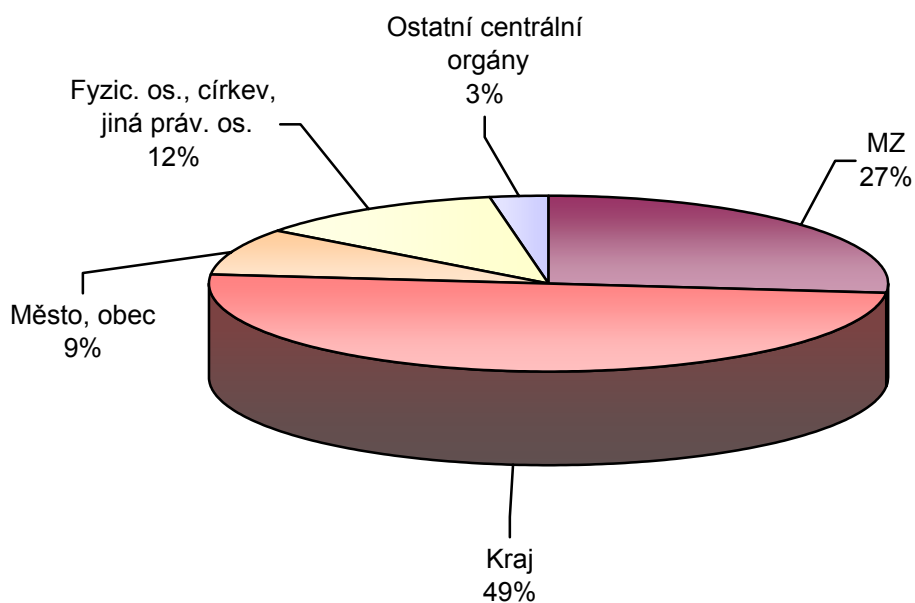
b) podle zřizovatele

Zřizovatel	Počet zařízení	Využití lůžek ve dnech	Využití lůžek v %	Průměrná ošetřovací doba	Prostoj lůžka schopného provozu	Lůžka celkem	z toho lůžka násl. a oš. péče	% lůž. násl. a oš. péče z celku
MZ	19	273,1	80,9	8,3	2,0	17 797	299	1,7
Kraj	81	265,9	76,4	7,9	2,4	33 258	2 765	8,3
Město, obec	29	284,8	81,2	8,9	2,1	5 708	909	15,9
Fyzic. os., církev, jiná práv. os.	66	269,9	77,1	9,2	2,7	7 869	1 912	24,3
Rezort zdravotnictví	195	270,0	78,1	8,2	2,3	64 632	5 885	9,1
Ostatní centrální orgány	6	258,7	73,0	10,6	3,9	1 860	21	1,1
Rezorty celkem	201	269,7	78,0	8,3	2,3	66 492	5 906	8,9

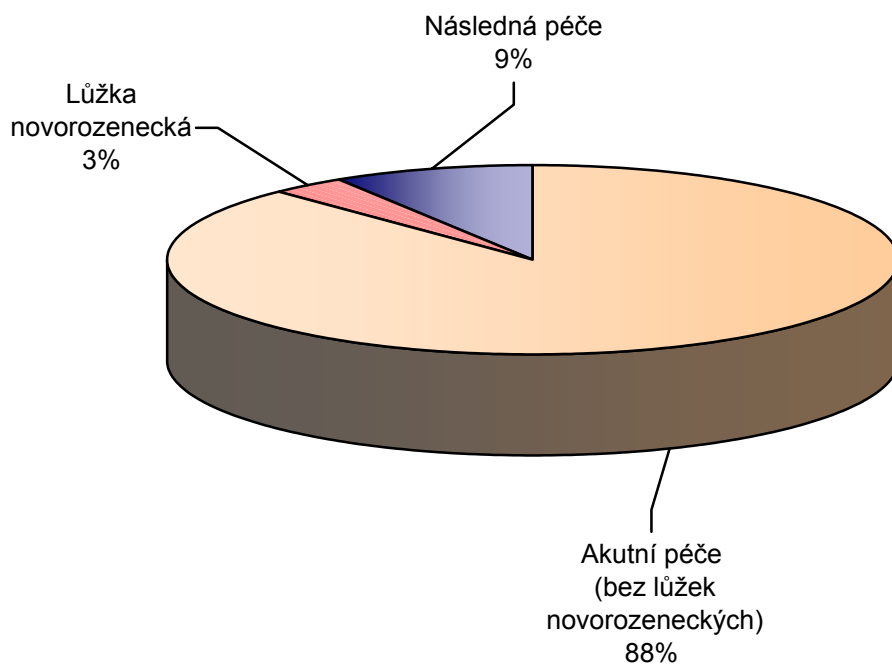
c) podle druhu poskytované péče

Druh péče	Počet lůžek	Využití lůžek ve dnech	Využití lůžek v %	Průměrná ošetřovací doba	Prostoj lůžka schopného provozu
Akutní péče (bez lůžek novorozeneckých)	58 336	266,2	77,3	7,6	2,2
Lůžka novorozenecká	2 250	248,5	69,0	5,7	2,6
Následná péče	5 906	313,3	87,8	44,3	6,2
Celkem	66 492	269,7	78,0	8,3	2,3

Rozložení nemocničních lůžek podle zřizovatele v roce 2003

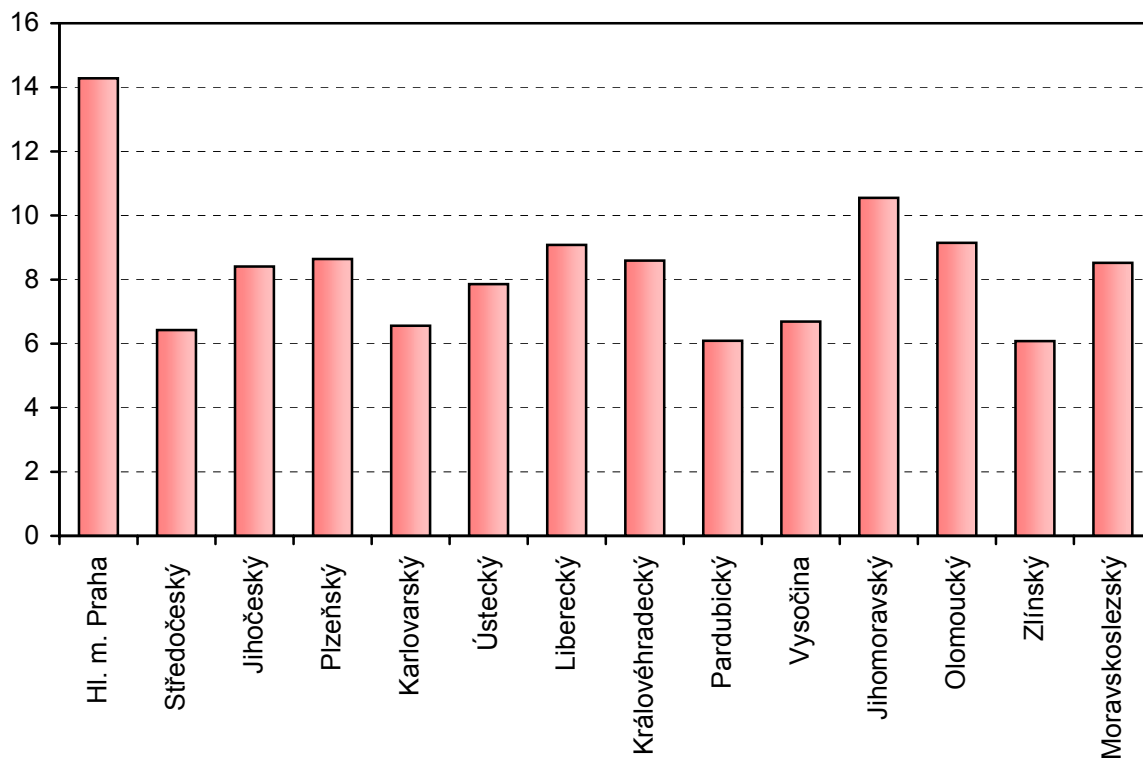
Rozložení nemocničních lůžek podle druhu poskytované péče v roce 2003

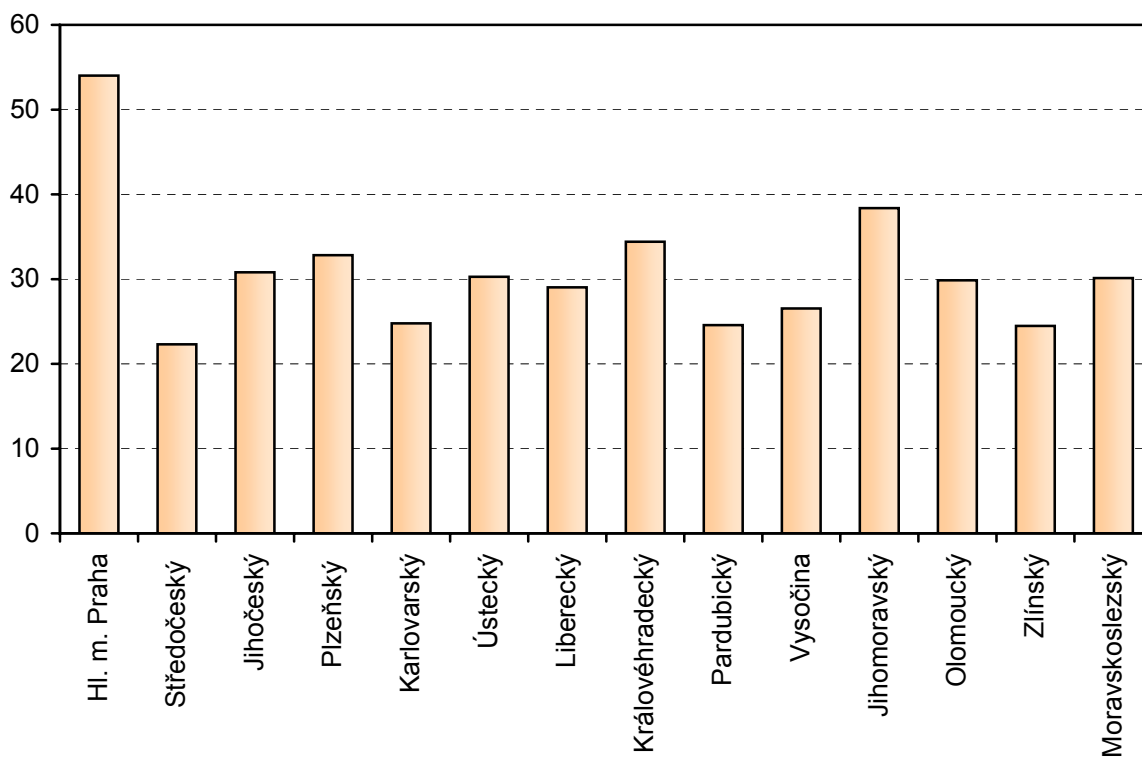
Lůžkový fond nemocnic České republiky a jeho využití v roce 2003

Rezorty celkem

Lékaři (přepočtený počet) na 10 000 obyvatel

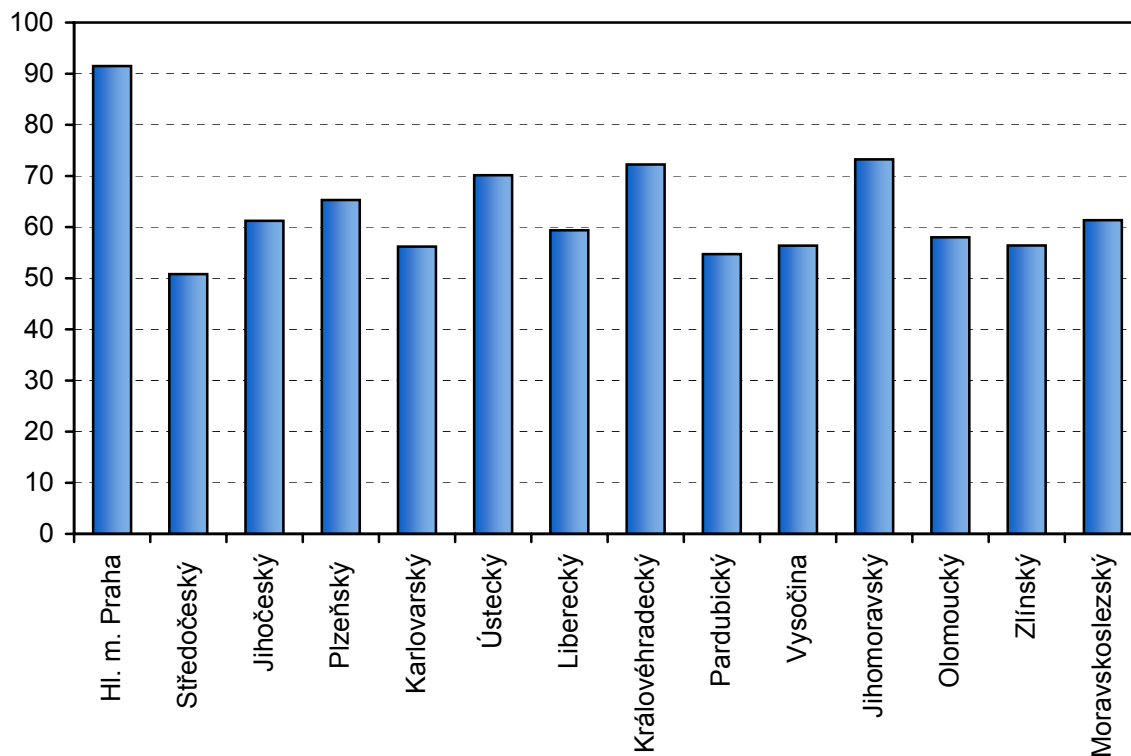
Střední zdravotničtí pracovníci u lůžka (přepočtený počet) na 10 000 obyvatel

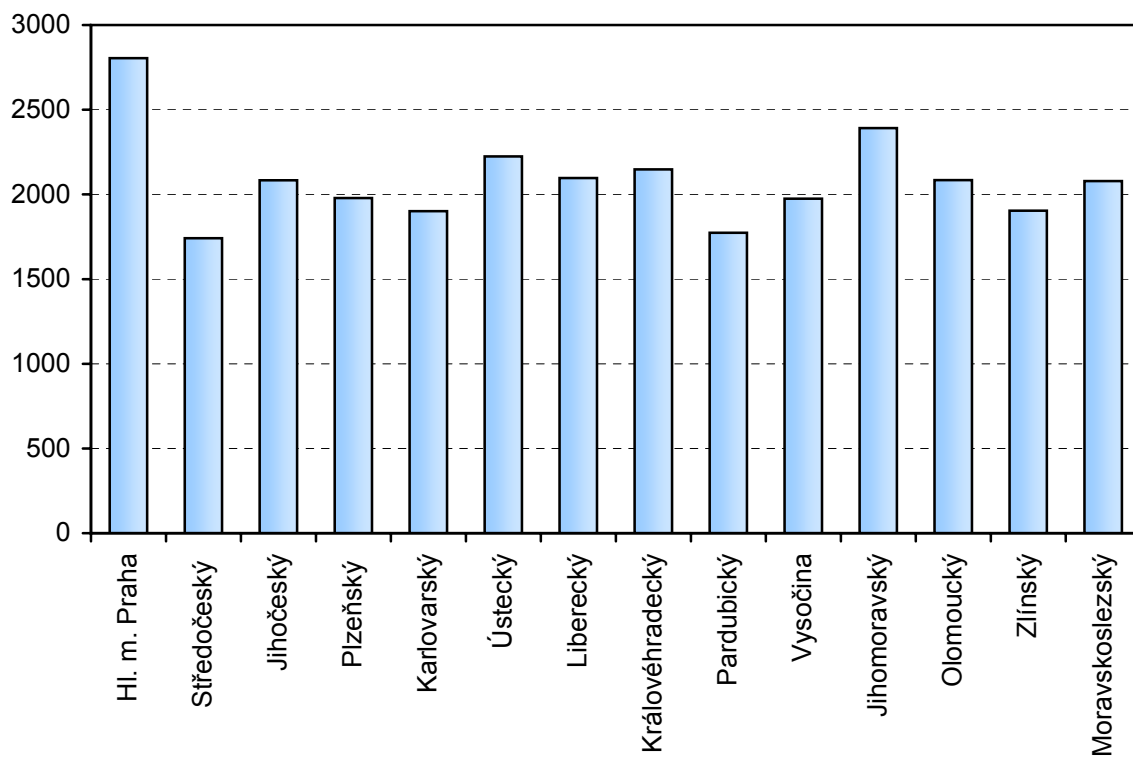
Lůžkový fond nemocnic České republiky a jeho využití v roce 2003

Rezorty celkem

Lůžka na 10 000 obyvatel

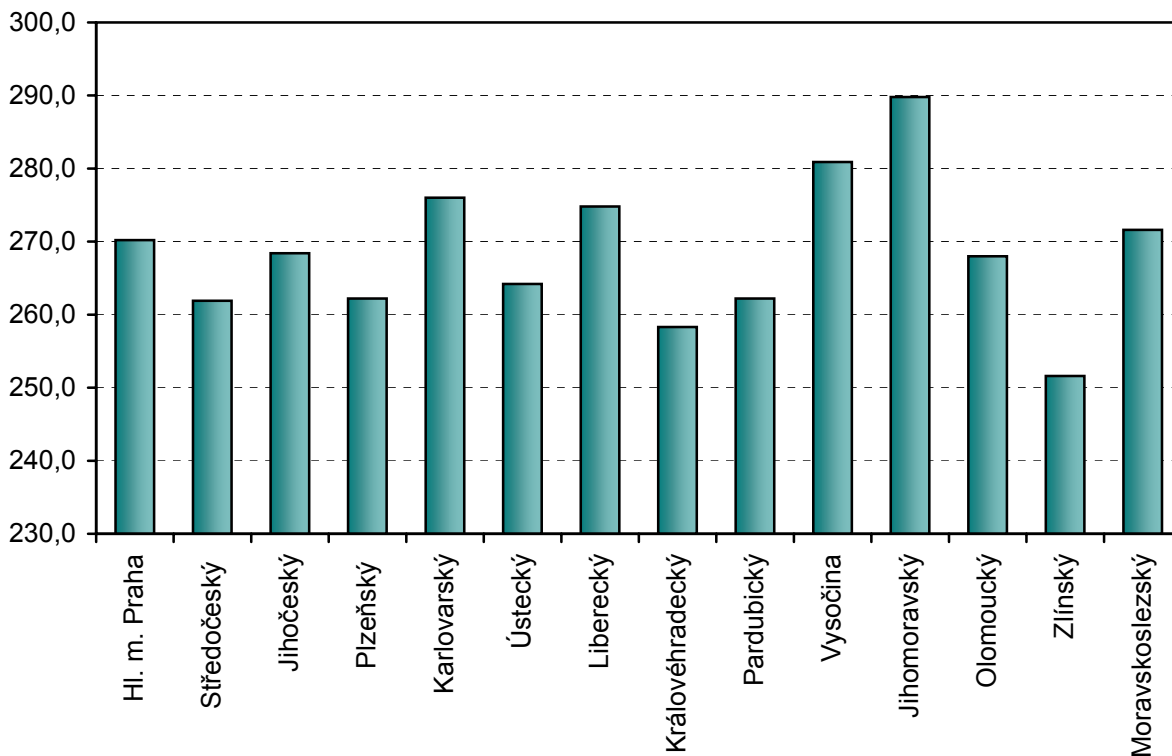
Hospitalizovaní na 10 000 obyvatel

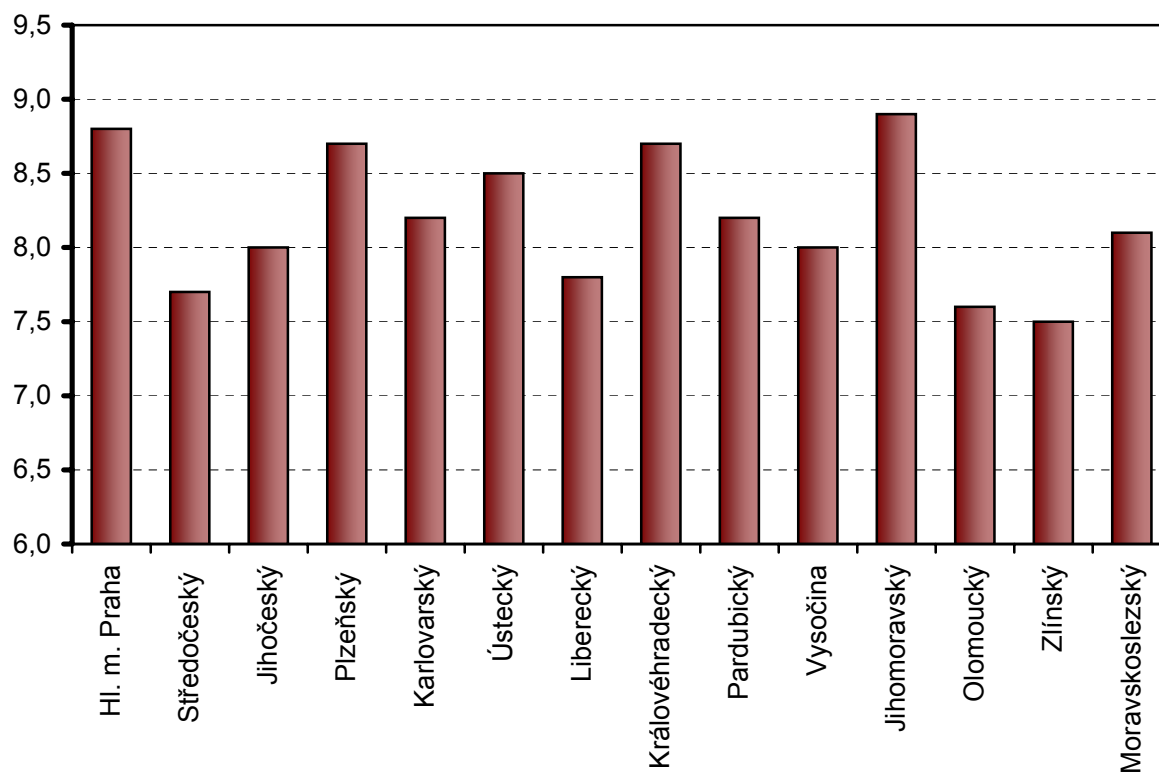
Lůžkový fond nemocnic České republiky a jeho využití v roce 2003

Rezorty celkem

Využití lůžek ve dnech

Průměrná ošetrovací doba

Sít' nemocnic k 31.12. 2003

